

Vlinders in het Drentse landschap

Tekst: Kars Veling

Van alle provincies in Nederland is Drenthe het beste onderzocht op dagvlinders. Elk kilometerhok is hier minimaal een keer bezocht. De Vlinderwerkgroep Drenthe heeft de afgelopen jaren alle hoeken en gaten van de provincie bezocht en er de vlinders opgeschreven. Een prachtige atlas is hiervan het resultaat (zie hiervoor elders in dit nummer).

Vlinderrijke provincie In Drenthe zijn de afgelopen tien jaar een kleine vijftig verschillende soorten dagvlinders gezien. Niet al die soorten komen vast voor. Er zijn zwerfers die maar af en toe even langs komen. Onder die vijftig soorten is er een aantal waarvoor Drenthe een zeer belangrijke provincie is. De zeldzame veenbesparelmoervlinder komt alleen maar daar voor en het veenbesblauwtje en veenhooibeestje zijn bijna helemaal Drents. Het Bargerveen, in het zuidoosten van de provincie is het landelijke bolwerk van de aardbeivlinder. Nergens komt de soort meer voor dan daar op de zogenaamde bovenveense graslanden.

Ook in Het Drentse Landschap De Stichting 'Het Drentse Landschap' beheert grote terreinen in de provincie. Heidevelden, bossen en beekdalen hebben allemaal hun eigen vlinderbevolking. Droge terreinen In de zomer kunnen we de zeldzame kommavlinder aantreffen. Het is een vrij kleine en onopvallende

Kommavlinder.

Frans Hoedemans

Bruine eikenpage.

de vlinder. De grondkleur is bruin, met kleine witte vlekjes. De kommavlinder is een liefhebber van droge, schrale terreinen. Dichtgroeïend stuifzand, waar al hier en daar een polletje buntgras opkomt, is geschikt leefgebied. Als er tenminste maar bloeiende planten in de buurt aanwezig zijn, want de kommavlinder is een snoeper. Als de struikheide bloeit is hij daar op te vinden, maar jacobskruiskruid langs een schelpenpad of speerdistel op een wat verstoorde plek zijn ook erg in trek.

Variatie op de hei Een ander heideterrein van Het Drentse Landschap waar de kommavlinder voorkomt is het Drouwenerzand. In dit gebied komt ook de bruine eikenpage nog voor. Deze soort staat als kwetsbaar op de Rode Lijst, maar hij lijkt de afgelopen 10 jaar bijzonder sterk te zijn achteruitgegaan. Variatie is ook voor deze dagvlinder het toverwoord. Hij is gebonden aan jonge eikjes, van pakweg anderhalf tot twee meter hoog. Daarop worden de eitjes afgezet. Naast de waardplant zijn ook voor de bruine eikenpage nectarplanten onmisbaar. In tegenstelling tot de eikenpage, die niet veel op bloeiende planten wordt aangetroffen, is de bruine eikenpage alleen maar aanwezig op plekken met nectar. Braam is in trek, maar ook sporkehout (vuilboom) en jacobskruiskruid zijn geliefde planten.

Leven met mieren Is de bruine eikenpage verwend, het gentiaanblauwtje is helemaal een kritische soort. De eitjes van gentiaanblauwtje worden afgezet op de klokjesgentiaan, een plant van vochtige plekken in de heide. Klokjesgentiaan is een bedreigde soort en logisch dus dat ook de vlinder bedreigd is. De rupsen leven van de vruchtbeginsels van de plant, maar laten zich al snel uit de bloem op de grond vallen, in de hoop gevonden te worden door een mier. Niet zomaar een mier, want veel mieren zullen de rups onmiddellijk opeten, maar een speciale soort knooppier (*Myrmica*). Deze neemt de rups mee naar het mierennest, waar de hij maanden wordt vertroeteld. In het voorjaar verpopt de rups ook in het mierennest. In de zomer kruipt de vlinder eruit en begint de cyclus weer opnieuw.

Robert Ketelaar

Gentiaanblauwtje.

Gentianen en mieren Voor het gentiaanblauwtje moeten er dus plekken zijn met voldoende klokjesgentianen, maar ook voldoende mieren! Vochtige heide die helemaal vergrast, verliest zo haar waarde voor deze vlinder. Plaggen is dan een goede oplossing, maar dan wel kleinschalig. In een kaal geplagd stuk van een paar honderd meter zal de mier nog niet aanwezig zijn en dus kan de vlinder zich daar niet voortplanten.

In enkele terreinen van Het Drentse Landschap, waaronder het Doldersumse veld komt het gentiaanblauwtje nog voor. Uiteraard wordt in het beheer van dit terrein rekening gehouden met de eisen van deze specialist. ■

Het Drentse Landschap

Waar u ook bent in Drenthe, u hoeft nooit lang te rijden om een van de schitterende natuurgebieden te bezoeken van de Stichting Het Drentse Landschap. Wij beheren zo'n 6000 hectare natuur en cultuurlandschap, verdeeld over 34 terreinen. Naast heidevelden, vennen, beekdalen, bossen, graslanden en akkers beheren we ook monumentale boerderijen en kleine monumenten, zoals het scheperhuisje in Westerbork. Vanaf medio 2000 doet de Stichting ook het beheer van de provinciale hunebedden en de panden van het museumdorp Orvelte. Er wordt gewerkt vanuit een kleine professionele organisatie; enthousiaste mensen met een hart voor de natuur en voor Drenthe. Het Drentse Landschap is de enige natuurbeschermingsorganisatie in Drenthe die zich specifiek richt op de eigen cultuur. Kijk voor meer informatie op www.drentslandschap.nl.